

Terugblik symposium: Vakmanschap en verbinding

18 december 2025

NVAVG-voorzitter Suzanne Duffels blikt terug op het lustrumsymposium *Seks, Drugs en Rock 'n Roll*. Een middag waarin verleden, heden en toekomst van de arts VG samenkwamen. Met waardering voor wat is opgebouwd, aandacht voor wat vraagt om zorg en lef, en vertrouwen in alles wat samen verder groeit.

Samen iets te vieren

De grote betrokkenheid van artsen binnen onze beroepsvereniging, samen met de inzet van artsen in opleiding (aios), opleiders en de onderzoeksgroep Geneeskunde

voor Verstandelijk Gehandicapten (GVG), verdient erkenning en waardering. Het gaat om een groep mensen die niet gelijk op de voorgrond staat, maar wel heel veel heeft bereikt. Daarom sloegen we vanuit de leerstoel Geneeskunde voor Verstandelijk Gehandicapten en de opleiding arts VG die beiden 25 jaar bestaan en de NVAVG die 45 jaar bestaat, de handen ineen om gezamenlijk dit lustrum te vieren op 20 en 21 november in Soesterberg. Het thema: Seks, Drugs en Rock 'n Roll. En een feest vieren kunnen we, met inhoud en verbinding. We staan klaar om samen verder te gaan en om die goede medische zorg voor mensen met een verstandelijke beperking te borgen. Graag neem ik jullie mee in de hoofdlijnen van deze middag.

Documentaire 'Van pionier tot professional'

Het lustrumcongres begon met een première, de documentaire van pionier tot professional. Hierin zien we in zeven minuten hoe klein pionierswerk is uitgegroeid tot iets groots. Het begon in de jaren tachtig waarin een kleine groep artsen samen kwam, met de overtuiging dat de medische zorg voor mensen met een verstandelijke beperking beter kon en moest. De Nederlandse Vereniging Artsen Verstandelijk Gehandicapten (NVAVG) werd opgericht en kennis werd gedeeld via het wetenschappelijke tijdschrift artsen VG (TAVG). Er kwam een opleiding via de Netherlands School of Public and Occupational Health (NSPOH) en onderzoek werd opgericht. Dit alles leidde tot erkenning van het specialisme arts VG in 2000, met de start van de opleiding en de onderzoeksgroep in Rotterdam. In de documentaire zien we in vogelvlucht beelden van toen, die overgaan in beelden van nu. Onderzoek heeft zich inmiddels stevig ontwikkeld en op diverse plekken werken onderzoeksgroepen nationaal en internationaal samen. De opleiding arts VG staat en de NVAVG is uitgegroeid tot een professionele beroepsorganisatie.

Een vak in ontwikkeling, met steun van beleid

Voor vele ontwikkelingen binnen de sector is het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) een belangrijke partner geweest. Zij hebben belangrijke impulsen gegeven aan onderzoek en aan de NVAVG. Daarom kreeg Lisette ter Horst, plaatsvervangend VWS-directeur langdurige zorg, een prominente plaats tijdens ons lustrumsymposium. Helaas maakten ontwikkelingen op het ministerie het niet mogelijk om af te reizen. Gelukkig wordt dit ingehaald bij het bezoek dat later zal plaatsvinden. Op ons lustrum feliciteerde Ter Horst ons op digitale wijze.

“Er is blijvend aandacht nodig voor meer artsen VG en passende financiering voor de zorg”

Samenwerken aan de toekomst van de zorg

De eerste spreker was Peter Kruithof, manager zorgbeleid, financiering en bekostiging van de Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN). Deze brancheorganisatie is een belangrijke stakeholder van de NVAVG. Op vele gebieden werken we samen. Kruithof nam ons mee in het verleden, het heden en de toekomst. Artsen VG hebben een belangrijke bijdrage geleverd aan de professionalisering van de gehandicaptenzorg, mede door wetenschappelijk onderzoek. Samen met de VGN en andere partners is het [convenant Medisch Generalistische zorg](#) tot stand gekomen en rondom onderwerpen als infectiepreventie en digitalisering wordt nauw samengewerkt.

Kruithof gaf ook aan dat we elkaar hard nodig hebben. Er is blijvend aandacht nodig voor meer artsen VG en passende financiering voor de zorg. De zorg is aan het veranderen: enerzijds zien we meer complexe zorgvragen en anderzijds wordt ook de meerwaarde gezien in het sociaal domein en de rol hierbij in preventie. Kruithof vroeg speciaal aandacht voor verduurzaming, een onderwerp dat we zeker herkennen in onze commissie 'Groene arts VG'. Kruithof onderschreef het belang om het vak van arts VG een aantrekkelijk beroep te houden. Daar staan we zelf voor, daar hebben we anderen voor nodig en daar kan de VGN zeker aan bijdragen.

Een aantrekkelijk vak, midden in de samenleving

Marlies Telgenkamp, Voorzitter raad van bestuur van SBOH, de werkgever van artsen in opleiding, opende haar presentatie met een vacaturetekst van de opleiding van enkele jaren geleden. Zij benadrukte de ondertitel in deze vacature: 'een jong en dynamisch vak, volop in ontwikkeling'. De SBOH staat voor voldoende en goed opleiden aangezien de druk op de zorg toeneemt en er meer artsen nodig zijn die midden in de samenleving staan. Om dit goed onder de aandacht te brengen bij studenten en basisartsen is gestart met het initiatief [Next Level Dokter](#). De arts VG is een van de veertien specialismen die hier in de spotlights worden gezet. Met mooie quotes van de verschillende collega's rondom holistisch kijken, improviseren en de unieke problematiek, erkende Telgenkamp het belang van ons vak. De arts VG ziet het leven in al zijn facetten en biedt zorg met passie, lef en liefde voor mensen.

De stem van ervaring

Marjolein Schoen is ervaringsdeskundige bij de LFB, de landelijke belangenorganisatie dóór en vóór mensen met een verstandelijke beperking. Zij werkt al bijna twintig jaar voor de LFB, en geeft presentaties om andere cliënten te helpen. Met behulp van haar spraakcomputer nam Schoen ons mee in haar leven. We kregen een dikke duim voor

de artsen VG, omdat zij inmiddels meer tijd voor hun patiënten nemen. Ze kijken naar mimiek en kunnen cliënten beter lezen. Huisartsen zouden hier een voorbeeld aan moeten nemen: juist omdat artsen VG meer tijd nemen en daarnaast letten op andere dingen dan wat er gezegd wordt. Schoen vroeg aandacht voor cliënten die geen toegang tot een arts VG hebben. Ze benadrukte dat de reguliere huisarts deze specifieke handicap gebonden kennis niet in huis heeft. Schoen pleit voor meer artsen VG en hoopt dat reguliere artsen van hen kunnen leren.

“Artsen VG nemen meer tijd voor hun patiënten”

Wetenschap als fundament

Het wetenschappelijk perspectief werd tijdens het lustrumsymposium gegeven door emeritus professor dr. Henny van Schrojenstein Lantman – de Valk en professor dr. Geraline Leusink. Lantman schetste het kale landschap waarop de huidige wetenschappelijke ontwikkelingen hun plek hebben gevonden. Een periode waarin een groep collega's de stap zette naar wetenschappelijk onderzoek, wat in de jaren negentig leidde tot de eerste vier promoties. Met een ontginningssubsidie vanuit het programma Chronische Zieken en via internationale samenwerking binnen [IASSIDD](#) (International Association for the Scientific Study of Intellectual and Developmental Disabilities), Ageing SIRG en Health SIRG (Special Interest Research Groups) kreeg het onderzoek verder vorm.

Geschiedenis om op voort te bouwen

Dit leidde begin deze eeuw tot meerdere ZonMW programma's waarbij tegenwoordig mensen met een verstandelijke beperking ook zelf meedoen als onderzoeker. De consortia ontwikkelden zich naar academische werkplaatsen. Er kwam een associatie waar eerst zes en later acht academische werkplaatsen bij zijn aangesloten. De structurele financiering van VWS is hierbij een cruciaal fundament. Een van de inzichten van de academische werkplaats [Sterker op eigen benen](#) is het belang van data, waardoor patronen zichtbaar kunnen worden. Leusink liet ons kennismaken met [Carmenda](#), waarmee onderzoek sneller, relevanter en beter gefundeerd zal worden. Door gebruik van populatie data, medische dossiers (EPD) en tekst uit cliëntdossiers (ECD) kunnen we voorspellende waardes en inzicht in ziekten creëren voor deze doelgroep. Dit heeft als doel betaalbare, toegankelijke en betere zorg.

Met vertrouwen vooruit

Deze feestelijke middag werd besloten met een historisch perspectief. Paul van Trig, universitair docent sociale geschiedenis is betrokken bij de

[Canon Gehandicaptenzorg](#). Mede door hem is de canon in 2023-2024 wederom geactualiseerd. Toen kregen de medische zorg en het specialisme arts VG een eigen plek in de Canon. Op de [Canon-tegel arts VG](#) wordt de ontwikkeling van de arts VG geschetst en hoe dit heeft geleid tot erkenning van het specialisme en wetenschappelijke ontwikkelingen. De meest recente [Canon-tegel Wet zorg en dwang](#), schetst hoe die wet de rechtspositie van mensen met een verstandelijke beperking heeft verbeterd.

Proosten op de toekomst

Na dit historisch perspectief was het tijd om te proosten. Er is terug en vooruit gekeken. De arts VG heeft enorm veel bereikt de afgelopen jaren en er is ongelooflijk veel in ontwikkeling. Dit gebeurt alleen doordat er zo enorm veel actieve artsen VG zijn, die naast hun werk zich inzetten voor opleiden, onderzoek en alle andere taken waar we ze voor vragen. En dat kunnen we alleen omdat we dit samen doen met al onze stakeholders. We hebben geproost en vervolgens gevierd. Op naar het volgende lustrum.

Getekend verslag

Van het lustrumsymposium is een getekend verslag gemaakt, dat de sfeer treffend vangt. In één beeld zie je de rode lijnen van de dag terug. De gesprekken, de energie, de thema's die ons verbinden. [Via deze link is het getekend verslag te bekijken.](#)

Dit artikel komt uit de [december-editie van TAVG 2025](#).